

Občan v mimořádných situacích

Mezi časté dotazy veřejnosti, adresované na MV-generálního ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR patří otázky směřující k ochraně obyvatelstva v případě vzniku mimořádné události.

Je proto na místě osvětlit, kde lze získat potřebné informace o charakteru možného ohrožení, připravených záchranných a likvidačních prací a ochraně obyvatelstva při vzniku mimořádné události.

Občan získá informace o charakteru možného ohrožení, o připravených záchranných a likvidačních prací a ochranou obyvatelstva v případě vzniku mimořádné události na příslušném obecním úřadě na základě

a) § 15 odst. (4) zákona č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů:

„Obecní úřad seznamuje právnické a fyzické osoby v obci s charakterem možného ohrožení, s připravenými záchrannými a likvidačními pracemi a ochranou obyvatelstva. Za tímto účelem organizuje jejich školení.“

b) § 21 odst. (3) zákona č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon):

„Obecní úřad seznamuje právnické a fyzické osoby s charakterem možného ohrožení, s připravenými krizovými opatřeními a se způsobem jejich provedení.“

Zaměstnanec získá informace o charakteru možného ohrožení, o připravených záchranných a likvidačních prací a ochraně obyvatelstva v místě dislokace pracoviště od svého zaměstnavatele (příslušné právnické osoby nebo podnikající fyzické osoby) na základě

§ 23 odst. (1) písm. b) a § 24 odst. (1) písm. b) zákona č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů:

„Pokud okresní úřad zahrne do havarijního plánu okresu nebo vnějšího havarijního plánu konkrétní právnickou osobu nebo podnikající fyzickou osobu, je tato povinna zajistit vůči svým zaměstnancům dotčeným předpokládanou mimořádnou událostí opatření uvedená v § 24 odst. 1 písm. b) tohoto zákona, t.j. vůči svým zaměstnancům zajistit, pokud zvláštní právní předpis nestanoví jinak (např. zákon č. 18/1997 Sb., o mírovém využívání jaderné energie a ionizujícího záření a zákon č. 353/1999 Sb., o prevenci závažných havárií), informování o hrozících mimořádných událostech a plánovaných opatřeních, varování, evakuaci, popřípadě ukrytí, organizování záchranných prací, organizování přípravy k sebeochraně a vzájemné pomoci.“

Právnická osoba nebo podnikající fyzická osoba získá informace o charakteru možného ohrožení, o připravených krizových opatřeních a způsobech jejich provedení u příslušného obecního úřadu.

a) § 15 odst. (4) zákona č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů:

„Obecní úřad seznamuje právnické a fyzické osoby v obci s charakterem možného ohrožení, s připravenými záchrannými a likvidačními pracemi a ochranou obyvatelstva. Za tímto účelem organizuje jejich školení.“

b) § 21 odst. (3) zákona č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon):

„Obecní úřad seznamuje právnické a fyzické osoby s charakterem možného ohrožení, s připravenými krizovými opatřeními a se způsobem jejich provedení.“

Jak se chovat a co dělat při vzniku mimořádné události

[Jak zjistíme, že došlo k závažné mimořádné události](#)

O vzniku mimořádné události - například povodni, havárii v chemickém provozu a následném úniku nebezpečných látek, které mohou ohrozit zdraví a životy obyvatel, jsou lidé vyrozuměni prostřednictvím sirén a následně tísňovými informacemi v rozhlasu, televizi, hlášením místního rozhlasu, pomocí pojezdného vozu s megafony a pod.

Zvuk sirény znamená vždycky nějaké nebezpečí. Siréna varuje. Její zvuk připomíná, že došlo k neočekávané události, která ohrožuje životy občanů, majetek a životní prostředí.

[Co musíme udělat, když uslyšíme zvuk sirény](#)

Pokud se nejedná o povodňové ohrožení, pak bychom po zaznění sirény měli okamžitě vyhledat úkryt v nejbližší budově. Děti by neměly opouštět školy, ani rodiče by je neměli narychlo odvádět domů. Učitelé se o ně postarají. V budově, kde se ukryjeme, se snažíme co nejlépe utěsnit okna a dveře, abychom zamezili zamoření prostoru. Toto opatření je důležité například při havárii v chemických provozech, ale i při úniku čpavku ze zařízení zimních stadionů. Dále je třeba vypnout ventilaci, uzavřít přívody plynu.

[Jak získáme další informace](#)

Nejnovější a nejdůležitější informace o průběhu mimořádné události a pokyny k chování obyvatelstva přináší televizní a rozhlasové stanice i místní rozhlas. Pro případ, že se přeruší dodávka elektrické energie, je dobré mít u sebe rádiový přijímač na baterie, který lze naladit na pásmo VKV (FM), na kterém se tísňové informace vysílají.

[Co uděláme, když jsme vyzváni k evakuaci](#)

Budete-li vyzváni k evakuaci z ohroženého prostoru, je třeba si připravit **evakuační zavazadlo**, do kterého patří trvanlivé potraviny, pitná voda, předměty denní potřeby, miska, příbor, doklady, peníze, pojistné smlouvy, cennosti, rádio s bateriemi, toaletní potřeby, léky, svítilna, náhradní oděv, pláštěnka, přikrývka, kapesní nůž, zápalky. Dětem dáme do kapsy lísteček se jménem a adresou. Kočky a psy bereme s sebou. Ostatní zvířata zásobíme potravou a vodou.

Před opuštěním bytu je třeba uhasit otevřený oheň v topidlech, vypnout elektrické spotřebiče (mimo ledniček a mrazniček), uzavřít přívody vody a plynu, vzít si evakuační zavazadlo,

uzamknout byt a na dveře dát oznámení, že jste byt opustili a dostavit se na určené místo k evakuaci.

Jak si chráníme dýchací cesty a povrch těla při krátkodobém pobývání v zamořeném prostředí

Při havárii se může stát, že obyvatelé budou muset určitou dobu pobývat v zamořeném (kontaminovaném) prostoru nebo jím projít. V tom případě je nezbytně nutné chránit cesty dýchací a povrch těla. Je to možné i v případě, že doma nemáme ochrannou masku a ochranný oděv, a to pomocí improvizované ochrany. K ochraně dýchacích orgánů se může použít vodou navlhčená rouška zhotovená z kapesníků, ručníků, utěrek apod. Hlavu chráníme čepicí, kloboukem, šálou či kuklou tak, aby vlasy byly úplně zakryty a zvolená pokrývka hlavy chránila též čelo, uši a krk. Oči si chráníme brýlemi (lyžařskými či motoristickými), ruce rukavicemi. K ochraně těla poslouží oblek, kombinéza, sako, kalhoty, plášť nebo pláštěnka do deště. Nohy si chráníme nejlépe vysokými botami nebo holínkami.

GŘ HZS ČR